

OEFENING

Torenklok III

ALARMEERDE 40.000 MAN VAN DE K.L.

CODETELEGRAMMEN met een zeer belangrijke inhoud flitsten maandag 25 november van het Hoofdkwartier van de Generale Staf naar de garnizoenen der K.L. Reeds bestond sinds enkele dagen — in verband met een veronderstelde verscherping in de internationale toestand — bij de parate troepen een toestand van verhoogde paraatheid, hetgeen o.m. inhield dat men zich bij oefeningen niet al te ver van de legeringsplaats verwijderde.

Des maandags om tien uur werd in aansluiting daarop per telegram de hoogste paraatheid bevolen en in de loop van de middag gelastte de Chef van de Generale Staf de verplaatsing van alle parate troepen van 1 L.K. en 4 Div. naar een concentratie gebied in het oosten des lands. De oefening „Torenklok III” was begonnen!

HET doel van oefeningen als deze is duidelijk. Onze parate troepen zijn bestemd om in tijd van oorlog of oorlogsgevaar ingeschakeld te worden in het schild van N.A.V.O.-strijdkrachten, dat ter verdediging van West-Europa is opgetrokken. Die troepen van divisie(s) en legerkorps zullen dus, indien het onver-

kan verplaatsen. Aan duizend-en-één dingen moet worden gedacht. Er moet overleg worden gepleegd met zeer vele autoriteiten: rijkswaterstaat, provinciale en gemeentebesturen, politie, spoorwegen, er moet een verkeersregeling worden ontworpen zonder dat het burgerverkeer al te zeer wordt belemmerd, de aanvoer van benzine, olie en smeermiddelen dient geregeld en ga zo maar door. Vóór een paraat bataljon op het aangegeven tijdstip de kazerne verlaat om zich naar het concentratiegebied te begeven, is er een knap stuk stafwerk verricht waarvan de meeste soldaten geen flauw idee hebben. Torenklok I speelde zich destijds uitsluitend af op het Hoofdkwartier van de Generale Staf, ten einde de stafsecties gelegenheid te geven de nodige ervaring op te doen.

Met Torenklok II, enkele maanden later, ging men al een stapje verder. Toen werden als deelnemers ingeschakeld de staven van 1 L.K., N.T.B., Luchtdoelartillerie, Inspecties en Basiscommando. Opnieuw trok men lering uit de aldus opgedane ervaring.

De gehele K.L. erbij betrokken

NU, bij Torenklok III, heeft men vrijwel de gehele K.L. in het spel betrokken, met dien verstande, dat alleen de „parate hap” verplaatst werd, terwijl bij de niet-

parate onderdelen (depots, scholen, inspecties e.d.) de nadruk kwam te liggen op de overdracht van het materieel, werkzaamheden der mobilisatiebureaus, voorbereiding van eventuele verplaatsing, enz.

Het is dus duidelijk: oefeningen als deze hebben ten doel, in vredetijd na te gaan of de op papier getroffen maatregelen inzake het optreden van onze landstrijdkrachten in tijden van oorlog of oorlogsgevaar in de praktijk voldoen en tevens om de staven in de gelegenheid te stellen de nodige routine op te doen. Elke volgende oefening is weer een verzwarende van de voorgaande. Zo zal er straks ook wel weer een Torenklok IV komen, waarbij wellicht, indien daarvoor de nodige toestemming der hogere autoriteiten wordt verkregen, ook de kleinverlofgangers zullen worden ingeschakeld. Deze klein-verlofgangers gaan, zoals men

Parate troepen trokken des nachts naar het oosten des lands

weet, enkele maanden eerder naar huis, met klein-verlof in afwachting van grootverlof. Het zijn steeds ongeveer 12.000 man en hun inschakeling in de parate onderdelen zal weer speciale problemen scheppen.

Ook zal men in de toekomst zeker rekening moeten houden met „vijandelijk” ingrijpen in het vervoer en de concentratie onzer troepen, hetgeen bij de tot nu toe gehouden oefeningen nog niet het geval was.

Des nachts langs de weg

MAAR genoeg nu, wat de theorie betreft! In gedachten gaan we de Veluwe op, richting Achterhoek, in de donkere nacht van maandag op dinsdag. En daar zagen we de militaire transporten langs komen, in een rustig tempo, en niet meer dan zes voertuigen bij elkaar om het burgerverkeer niet te hinderen en vijandelijk ingrijpen te bemoeilijken. Uit Assen en Zuidlaren, uit Oirschot en Grave, uit de legerplaatsen op de Veluwe en uit Steenwijkerwold, uit alle windstreken kwamen ze naar de Veluwe of naar Overijssel.

Weldra dreunden de IJsselbruggen bij Zwolle, Deventer, Doesburg en Arnhem van dit schier eindeloos militair vervoer. Beneden, in de uiterwaarden, hadden tijdig tevoren de mannen van de LuA hun opstellingen ingenomen teneinde deze zo belangrijke objecten

INDUSTRIE ONDERVOND GEEN HINDER

TIJDENS de oefening Torenklok III spraken wij een van de bekendste Twentse industriëlen. Hij verklaarde bewondering te hebben voor de wijze waarop het militair transport naar en door de Achterhoek was geregeld. Verder gaf hij te kennen dat de Twentse industrie, voor zover hem bekend, van de tweedaagse militaire invasie niet de minste hinder heeft ondervonden, dank zij vooral de prima verkeersdiscipline der militairen.

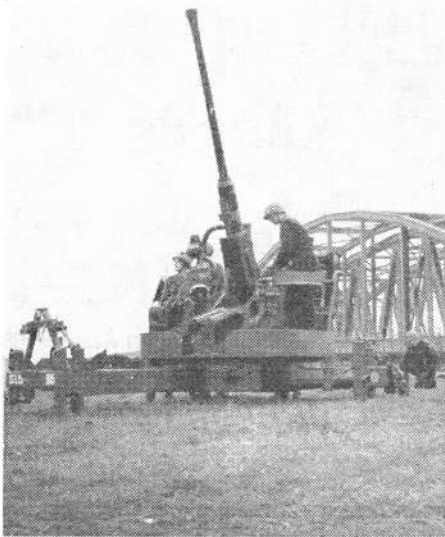
hoopt zover zou komen, na een lange of korte periode van toenemende internationale spanning, plotseling gealarmeerd worden en uitrukken om hun operatieve taak uit te voeren als deel van de strijdkrachten van de N.A.V.O.

Het spreekt vanzelf dat de Chef van de Generale Staf een dergelijke ingewikkelde manoeuvre in de praktijk wel eens wil doen uitvoeren, om te zien of de theorie niet met de praktijk in conflict komt. En dus is hij enige tijd geleden al begonnen met een serie proef-alarmeringen, waarbij steeds meer staven en nu tenslotte ook troepen ingeschakeld werden. Al deze oefeningen dragen de codenaam Torenklok.

Torenklok I en II zijn al enige tijd achter de rug. Noch „de troep”, noch het publiek heeft daar iets van gemerkt, want het waren uitsluitend de staven, die werden ingeschakeld. Terecht, want op de staven komt het overgrote deel van het werk bij deze alarmeringsoefeningen neer. Zij moeten zorgen dat straks de troep zich

Des nachts langs de weg . . .

Lucht doelartillerie bewaakte de IJsselbruggen

tegen luchtaanvallen te verdedigen. En overal langs en op de weg zag men de mannen van de Koninklijke Marechaussee in vol bedrijf om deze stroom van militaire voertuigen in de juiste banen te houden.

Naar schatting 35.000 man werden deze nacht verplaatst, waarvoor ongeveer 4000 voertuigen waren ingeschakeld. Natuurlijk moest voor dit massale transport een dienstregeling worden ontworpen, een soort spoorboekje, anders zou het een janboel zijn geworden. En tijdens het vervoer moest bovendien steeds controle worden uitgeoefend, waartoe op tal van punten speciale verkeersposten der marechaussee waren ingericht, die alle in verbinding stonden met het centrale verkeersbureau in Borne. Kwam aan een van de controleposten een bepaalde colonne te vroeg, dan werd hij opgehouden tot de tijd weer klopte met die van het „spoorboekje“.

Waar vele draden samenkwamen

IN de feestzaal van een hotel in Borne waren langs de wanden grote kaarten opgehangen. Wij spraken hier met luitenant-kolonel Eekhout, hoofd sectie G 4 van 4 Div. en met majoor Olijans, hoofd sectie transport. Onder hun leiding was, voor wat deze parate divisie betreft, het „spoorboekje“ ontworpen, waarover wij hier boven al schreven. De praktijk zou nu uitwijzen of de dienstregeling inderdaad klopte. Het sein voor vertrek van de verschillende onderdelen van 4 Div. werd gegeven door het centrale verkeersbureau in de W.G.F. kazerne te Harderwijk. Omstreeks zes uur des avonds ver-

plaatste een deel van dit bureau zich naar Borne. Voortdurend kwamen hier van de controleposten langs de opmarswegen berichten binnen over passerende colonnes en op de grote landkaart werd met behulp van vlaggetjes met de naam van het onderdeel de situatie van minuut tot minuut bijgehouden. Naarmate de avond vorderde en de nacht inviel zag men de vlaggetjes oprukken, totdat het einddoel was bereikt en men in het concentratiegebied in bivak ging. Dinsdagmorgen omstreeks zeven uur zaten de meeste vlaggetjes al weer langs de rand van de kaart geprikt. Een enkel onderdeel reed nog op de weg, maar kreeg het einddoel in zicht.

Het ligt voor de hand dat bij Staf 1 L.K. voor de parate legerkorpsstroepen eveneens een verkeersregeling was ontworpen, uiteraard in nauwe samenwerking met Staf 4 Div.

Uur na uur reden door tal van Overijsselse steden en dorpen die nacht de militaire colonnes. Op het verkeersplein in Hengelo, een der knooppunten van dit massale militaire vervoer, stonden tientallen belangstellenden langs het trottoir. Sommigen, die het blijkbaar laat wilden maken, hadden zelfs klapstoeltjes meegebracht. Als een van de eerste onderdelen arriveerde hier het verkenningsskadron der divisie.

Toen wij later in de nacht en bij het aanbreken van de dag door de bossen van de Overijsselse achterhoek reden, zagen wij overal het bivak van de te bestemder plaatse aangekomen troepen. Wij dronken bij het rosse schijnsel der benzinebranders een kop koffie bij de Intendance compagnie van 4 Div. en ontmoetten even verder het T.D.-bataljon, dat juist zijn tenten begon op te slaan na een voorspoedige nachtelijke rit van Millingen en Oirschot.

En overal waar wij kwamen zagen wij niets dan tevreden gezichten. Geen wonder ook! Het was zeldzaam mooi herfstweer, zonder mist, zonder regen, niet al te koud, en het is met onze parate hap nu eenmaal zo gesteld, dat men liever in het veld dan in de kazerne zit. Een chauffeur van de T.D., die net een enorme slok koffie nam, verklaarde zelfs: „Wat mij betreft mogen ze elke maand zo'n alarmoefening houden“.

Over chauffeurs gesproken: duim omhoog voor deze knapen. Ze hebben gereden voor wat ze waard waren, en dat was heel wat! Waar wij ook kwamen, overal kregen wij hetzelfde te horen: „Een prima rit gemaakt. Geen motorstoringen, geen wagens van de weg, geen ongevallen!“

Oordeel C.G.S.

DAT klopte volkomen met de mededelingen welke dinsdagmorgen de Chef van de Generale Staf, luitenant-generaal Le Fèvre de Montigny, ons deed. De gene-

raal verklaarde dat de tot dusverre genomen maatregelen hun bruikbaarheid in de praktijk hebben getoond. Alle onderdelen zijn op de vastgestelde tijd op de aangegeven plaats aangekomen. In het algemeen kan dan ook gezegd worden dat de oefening volkomen aan haar doel heeft beantwoord. Het tempo, waarin een en ander ten uitvoer werd gebracht, zal echter nog worden opgevoerd. De generaal dacht hierbij in het bijzonder aan het sneller doorgeven van de alarmberichten en aan een snellere gereedstelling van de nodige transportmiddelen.

Er is deze nacht goed gereden, zo zeide de generaal. Van de 2500 voertuigen, welke 4 Div. op de weg bracht, zijn er 5 licht beschadigd. Drie ervan kwamen in een zachte berm terecht, een kreeg motorstoring en een had een lichte aanrijding met een autobus.

Toen wij even later ons licht bij Staf 1 L.K. op gingen steken, hoorden wij een zelfde geluid. Ook hier was het transport prima verlopen, berichten over ongevallen waren niet binnengekomen.

Controlepost der Kon. Marechaussee te Hengelo

Woensdag in de loop van de dag gaf de Chef van de Generale Staf het sein voor de terugtocht naar de garnizoenen.

Torenklok III is achter de rug. Op de soldatenkamers zal er nog wel even over worden nagepraat. In het Hoofdkwartier van de Generale Staf en bij de lagere staven zeker niet minder. Want uit deze derde torenklok zal straks een vierde torenklok voortkomen, waarbij rekening zal worden gehouden met de bij de nummers I, II en III opgedane ervaringen! R.

Een acht inch houwitser van de legerkorpsartillerie wordt netjes toegedekt

